

ett spørsmål leif ove andsnes

– som spiller Grieg mer enn noen gang under 100-årsmarkeringen.

Foto: Simon Fowler

– Hvor god er egentlig Grieg?

– Han brukte et universelt språk som alltid vil tale til menneskene. Men Grieg var ikke sikker på hvor lenge musikken hans ville vare. Han var sikker på at Brahms var for fremtiden, men var mer i tvil om sine egne verk.

– Når jeg har vært borte fra musikken hans en periode, dras jeg tilbake og finner noe nytt hver gang. På sitt beste er han en unik komponist, han hadde sine begrensninger, men de sterke sidene skinner så sterkt at han holder seg aktuell.

– Her i landet må vi kvitte oss med det tykke laget av nasjonal dâm som ligger over livsverket hans. Han hatet den norske «være seg selv nok»-mentaliteten. Selv om hans egenart ligger i måten han brukte folke-musikken på, ville han ikke være provinsiell. Han var veldig opptatt av å være oppdatert

på alt nytt, bildet vi har av en liten, konservativ mann med stor nisselue blir helt feil. Navlebeskuelsen og den sterke nasjonale stoltheten er nok fortsatt sterkt til stede i oss, på godt og vondt.

– Det er gøy å se hvor sterkt inntrykk musikken gjør når jeg spiller i utlandet. Dramaet i musikken, for eksempel i g-moll-balladen, er ikke så godt kjent. Her møter folk musikk som lodder veldig dypt, og når det kommer uforberedt slår det ekstra sterkt inn hos publikum. Men Grieg er ofte mer kjent enn vi tror, på slutten av 1800-tallet var han rett og slett den mest populære komponisten i England.

– For meg har arbeidet med g-moll-balladen gitt ny innsikt det siste året. Jeg har brukt langt tid på å nærme meg den. Lenge betraktet jeg balladen som et litt kronglete verk som jeg ikke hadde noe nært forhold til, hverken som lytter eller utøver. Jeg spiller den på en ny måte, vet ikke om den er fundamentalt annerledes enn andres, men jeg har ikke hatt noen modeller, sier Leif Ove Andsnes som i dag spiller Balladen på Troidhaugen.

Lars O. Flydal

«Han var veldig opptatt av å være oppdatert på alt nytt, bildet vi har av en liten, konservativ mann med stor nisselue blir helt feil»

Leif Ove Andsnes

Grieg hold

Edvard Grieg er fortsatt den eneste norske komponisten med internasjonal gjenklang. I dag er det 100 år siden han døde.

Hundreårsmarkeringen har avfødt flere interessante innspillinger der vi møter mindre kjente sider ved komponisten, – og helt nye arrangementer av kjente verk. Og et nytt og rystende møte med g-moll-balladen.

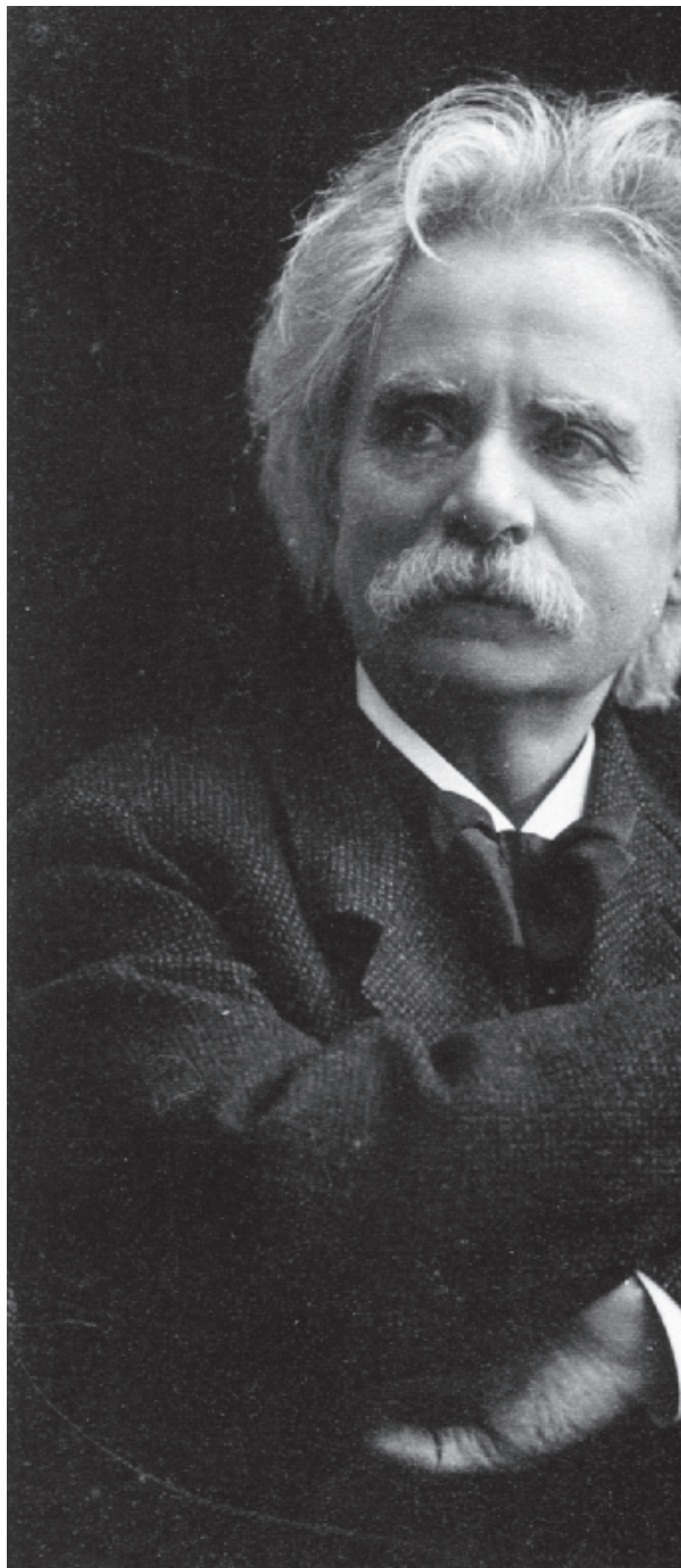
– Å synge sig inn i barnehjerter, hvor ville det være herlig! skrev Grieg til sin forlegger Sigurd Hals i 1901. Ideen ble til barnekorarrangementer av Syv barnlige sanger, opus 61, som han hadde skrevet i 1895. Kveldssang for Blakken lever fortsatt i hjertene hos både barn og voksne.

Behersker alle sjangerne. Med unntak av Våren, har Carl Høgset og Grex Vocalis valgt Griegs egne korarrangementer. I tillegg til barnesangene presenteres Album for Mandssang og de fire salmene. Koret behersker alle disse sjangerne som spenner fra drikkeviser via lekne barnesanger til noe av det vakreste innen den norske salmeskatten. Grex Vocalis har gjort en viktig og sterkt inspirert innspilling som presenterer bredden i Griegs vokalmusikk.

Finslepne klanger. Det Norske Solistkor har gjort et litt annet utvalg, og bruker flere nye arrangementer. Færre barne- og mannskorsanger, til gjengjeld får du Ved Rondane og Landkjenning.

Griegs vokale testamente, salmene, skinner i finslepne klanger. Grete Pedersen har valgt langsomme tempi, og har et kor som ikke falmer i klangfargene av den grunn.

Storheten til Edvard Grieg ligger i måten han forener folkemusikk

Choral Music
Grex Vocalis, dirigent Carl Høgset, solist Magnus Staveland
2L45/Musikkoperatørene

Choir Music
Det Norske Solistkor, dirigent Grete Pedersen.
Solster:
Trine Wilsberg Lund, Janne Berglund, Audun Iversen og Bård Bratlie.
BIS SACD 1661/Naxos

Norwegian Dances
Slåtter & Ballade
Royal Scottish National Orchestra, dirigent Bjarte Engeset.
Naxos 8.557854

Symphony in C minor
Orkesterverk
Malmö Symphony Orchestra, dirigent Bjarte Engeset.
Naxos 8.557991

Ballade for Edvard Grieg
Pianokonsert og lyriske stykker
Leif Ove Andsnes, piano.
EMI Classics 3 94399 2

lder seg

og kunstmusikk, hvordan han utnytter «de skjulte harmoniene» i folketonene fra Lindemans Fjeldmelodier.

Når han ikke brukte folketonemaer, komponerte han sine egne som i mange tilfeller er til forveksling like.

G-moll. Dirigent Bjarne Engeset tar for seg begge deler, den ene platen med Royal Scottish National Orchestra tar for seg orkestreringer av flere folketonbaserte verk; Slåtter og Norske danser. Flere av versjonene er førstegangsutgivelser.

Den andre platen inneholder «den forbudte» symfonien som nå har fått et titall innspillinger, og utdrag fra, med Malmö Symfoniorkester.

Med Balladen i g-moll er det verre å godta en orkestrert versjon. I dette verket slipper han følelsene til mer enn i noe annet han skrev, det er et møte med en mann som sørger og grubler. Begge foreldrene dør i 1875, han må forsone seg med at han og Nina ikke får flere barn, og han sliter også med religiøse anfølelser denne perioden.

Geir Tveitt har gjort en utsøkt orkestrering, Ravelsk i klangfargene og mye mer variert enn pianooversjonen. Mye av dramaet fanges opp, og Bjarne Engeset og Royal Scottish National Orchestra gjør en strålende jobb og er fullt på høyde med inderligheten i stykket. Men det er noe med den plagete mannen alene ved flygelet som rett og slett er mer forenlig med det sterke uttrykket i denne musikken. For meg er den mer nakne pianooversjonen emosjonelt mye sterkere, – og et mer personlig møte med komponisten.

Et inderlig møte. Det siste, og hittil sterkeste, eksempelet er det Leif Ove Andsnes som gir oss i den helt ferske innspillingen av Balladen. Et inderlig møte der pianisten går inn i skyggelandet sammen med komponisten. Han henter ut et stillferdig, men inn til margin rystende drama. Her

møter vi grubleriene, lengselen, – hånd i hånd med et eksistensielt sinne, – rett og slett musikk som maler de lange skyggene som ligger over komponistens liv i denne perioden. Med på platen får du også a-moll-konserten fra 2003 med Mariss Jansons og Berliner-filharmonikerne og seks av de lyriske stykkene.

For hva det måtte være verdt; G-moll Balladen er det sterkeste Leif Ove Andsnes har gjort ved et flygel hittil.

Grieg våget å bruke tidsspennet mellom seg selv og Mozart i sin bearbeidelse av mesterens pianosonater.

Dristig. Dena Piano Duo har spilt inn Griegs Mozart-bearbeidelser der han lar pianosonaterne stå urørt og legger til et ekstra piano som gjør musikken til noe forfriskende nytt. Dette er musikk som ikke har vært mye spilt i de politisk korrekte salongene. Det var noe litt vel dristig i det å gå løs på Mozart på denne måten. Først de siste årene har disse fordommene lagt seg og det er kommet flere innspillinger. Klaverbearbeidelsene viser nettopp Griegs respekt for den gamle mester og fremstår som forfriskende og pietetsfullt. Engasjerende spill fra Heide Görtz og Tina Margareta Nilssen i en av nasjonalromantikkens mest spennige bearbeidelser.

Meditativt. For deg som vil ha Grieg på en helt annen måte, gir Frank Kvinge deg både mer og mindre kjente Grieg-melodier, spilt på gitar i hans egne arrangementer. Nærmest meditativt spilt med ledige improvisasjoner, ikke noe for Grieg-purister, men melodiene er så slitesterke at de tåler det.

Solid. Og for deg som trenger en startpakke er Naxos' bestselger, Grieg-Mesterverkene, et bra sted å begynne. Pianist Einar Steen-Nøkleberg, Oslo strykekvartett og orkesteret Oslo Camerata står bak solide innspillinger som nå har fått sin samlebok.

'Svenna' Lysgård er død

■ Sven Arne Lysgård, med artistnavnet Svenna, er død. Han døde på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg etter kort tids sykeleie.

Etter at Svenna ble frelst gjennom Ten Center-arbeidet på 1970-tallet, ga han ut flere kristne plater. Særlig sangen «Det kommer et nytt liv» er blitt kjent i flere kristne kretser. Nylig ga Lynor ut

en hyllest-CD til Aage Samuelsen, og her synger Svenna åpningssporet «O Jesus, du som fyller alt i alle».

Sven Arne Lysgård har også reist som sangevangelist, og vært pastor i flere menigheter. De siste årene har han bodd i Sverige, hvor han blant annet har jobbet med fengselsmisjon i Europa.

Vårt Land

Syngende novise

■ Maria Arredondo (22) fra Vennesla skal etterfølge blant andre Julie Andrews, Sissel Kyrkjebø og Carola Häggkvist i rollen som novisen Maria i musikalen *Sound of Music*. Stykket skal ha premiere på Edderkopp Teater i Oslo neste høst.

Produsent Håvard Bratvold har satt opp musikalen to ganger tidligere med jenter uten skuespillererfaring i hovedrollen: Sissel Kyrkjebø sang og spilte Maria på Chateau Neuf i Oslo i 1987, og åtte år seinere satte Bratvold opp stykket i Stockholm med Carola i hovedrollen.

Vårt Land

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Kommunestyre- og fylkestingsvalget: Snart er det valgdag!

Nytt i år: Du må ha med legitimasjon når du stemmer! De vanligste typer legitimasjon er pass, førerkort og bankkort, men også annen type legitimasjon kan brukes. Det er et minimumskrav at legitimasjonen inneholder velgerens navn, fødselsdato og bilde. Hvis den som tar imot stemmen din kjenner deg, kan du stemme uten legitimasjon.

Valgdagen er mandag 10. september. Mange kommuner holder også valg søndag 9. september. På valgdagen må du stemme i den kommunen der du er manntallsført (det vil si der du hadde registrert bostedsadresse den 30. juni 2007). Kommunen informerer om åpningstider og hvor du kan stemme.

Hvem har stemmerett?

- Norske statsborgere
- Utenlandske statsborgere registrert som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen
- Nordiske statsborgere registrert som bosatt i Norge siden 30. juni 2007
- Alle må ha fylt 18 år innen utgangen av 2007

Hvordan stemmer du på valgdagen?

1. Ta stemmeseddelen til det partiet eller den gruppen du ønsker å stemme på ved henholdsvis kommunestyre-valget og fylkestingsvalget. I 50 kommuner er det i tillegg direkte valg til ordfører. I Oslo er det kommunestyrevalg og valg til alle 15 bydelutvalgene, men ikke fylkestingsvalg.
2. Gjør endringer på stemmesedlene hvis du ønsker å gi personstemmer. Veiledning for hvordan du kan foreta endringer, står på stemmesedlene.
3. Brett sammen stemmesedlene med partinavnet inn og feltet for stemping ut. Det skal ikke brukes konvolutt eller annet omslag fordi stemmesedlene skal stemples.
4. Gå til en valgfunksjonær og få et stempel på utsiden av stemmesedlene.
5. Legg selv de stemplede stemmesedlene i urnen.
6. Alle som stemmer blir krysset av i manntallet. Det er ulik praksis i kommunene om avkryssingen skjer før eller etter at du har vært inne i stemmeavlukket.

Har du fått valgkort, ta det med. Du trenger ikke valgkortet for å stemme, men det sparer deg for tid.

For mer informasjon om valget, se www.valg.no og NRK Tekst-TV side 815 eller ta kontakt med kommunen.

frantz.no

Mozart/Grieg
Klaversonater –
bearbeidelse for 2 klaver
Dena Piano Duo
2L40/Musikkoperatørene

Edvard Grieg
Frank Kvinge, sologitar
Ponca Jazz Records
PJRCD 1012

Mesterverkene
Einar Steen-
Nøkleberg, pi-
ano, Oslo Stry-
kekvartert, Oslo
Camerata, Scot-
tish Symphony
Orchestra m.fl.

Naxos 8.503186N (3 CD)

■ Anmeldt av Lars O. Flydal